



Istungidokument

B9-0191/2023

22.3.2023

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

komisjoni avalduse alusel

vastavalt kodukorra artikli 132 lõikele 2

õigusriiki käsitleva 2022. aasta aruande kohta – õigusriigi olukord Euroopa Liidus
(2022/2898(RSP))

Patryk Jaki
fraktsiooni ECR nimel

**Euroopa Parlamendi resolutsioon õigusriiki käsitleva 2022. aasta aruande kohta –
õigusriigi olukord Euroopa Liidus
(2022/2898(RSP))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artikleid 2, 5 ja 7,
 - võttes arvesse nõukogu õigustalituse 27. mai 2014. aasta arvamust „Komisjoni teatis „ELi uus õigusriigi tugevdamise raamistik“ – kooskõla aluslepingutega“,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõiget 2,
- A. arvestades, et liit rajaneb ELi lepingu artiklis 2 sätestatud väärtustel; arvestades, et ELi lepingu artikliga 2 ei anta liidule sisulist pädevust, vaid üksnes loetletakse teatavad väärtused, mida nii liidu institutsioonid kui ka tema liikmesriigid peaksid austama, tegutsedes aluslepingutega neile antud pädevuse piires ja neid piire mõjutamata; arvestades, et Euroopa Liidu lepingu artiklit 2 ei kohaldata mitte ainult ja isegi mitte peamiselt liikmesriikide suhtes, vaid peamiselt Euroopa Liidu suhtes; arvestades, et õigusriigi põhimõtte peaks peamiselt hõlmama ELi institutsioone;
- B. arvestades, et liidu pädevuse piire reguleerib pädevuse andmise põhimõtte, mis tähendab, et pädevused, mida aluslepingutega ei ole liidule antud, jäävad liikmesriikidele;
- C. arvestades, et ainult ELi lepingu artiklis 7 on sätestatud liidu pädevus teha järelevalvet õigusriigi kui liidu väärtuse kohaldamise üle; arvestades, et ELi lepingu artiklis 7 ei nähta ette vahendit selles kirjeldatud menetluse edasiarendamiseks ega muutmiseks;
- D. arvestades, et kuna ELi tasandil puudub õigusriigi mõiste kokkulepitud määratlus ja õigusriigi põhimõtte järgimise hindamise ühtne süsteem, mida kohaldataks võrdselt kõigi liikmesriikide suhtes, siis õigusriigi mõistet tõlgendatakse liikmesriikides erinevalt;
- E. arvestades, et õigusriigi olukorda käsitlevas 2022. aasta aruandes on soovitusel igale liikmesriigile, kuigi komisjonil asjakohane pädevus puudub; arvestades, et õigusriigi põhimõttega seotud soovitusi võib liikmesriikidele suunata üksnes ELi lepingu artikli 7 lõikes 1 sätestatud menetluse kohaselt;
1. võtab teadmiseks komisjoni kolmanda õigusriigi olukorda käsitleva aastaaruande; on seisukohal, et komisjonil ei ole pädevust sellist aruannet koostada;
 2. märgib, et kohtusüsteemid, korrupsioonivastane raamistik, meedia mitmekesisus ja teatavad kontrolli- ja tasakaalustussüsteemiga seotud institutsioonilised küsimused moodustavad kõik osa komisjoni aastaülevaatest õigusriigi olukorra kohta liikmesriikides; märgib, et komisjonil ei ole pädevust otsustada, kas liikmesriikide olukorda võib pidada positiivseks või negatiivseks suundumuseks, mis võiks teistele

anda eeskju;

3. märgib, et võrreldes eelmiste aastaaruannetega ei ole olukord paranenud; märgib, et komisjonil on endiselt raskusi õigusriigi põhimõtte määratlemisega, kuna tema õigusriigi olukorda käsitlevas aruandes kirjeldatakse paljusid eri väärtusi, mis on ELi lepingu artiklis 2 loetletud;
4. võtab teadmiseks, et komisjon jälgib liikmesriikide kohtusüsteemide sõltumatust, kvaliteeti ja tõhusust; on seisukohal, et riigiasutuste, eelkõige kohtusüsteemi korraldus ja toimimine on üks valdkondadest, milles liikmesriigid ei ole pädevust ELile üle andnud, kuid märgib, et komisjon hindab neid sellegipoolest; peab kahetsusväärseks Euroopa Kohtu pädevuse laiendamist, mis õõnestab usaldust ELi vastu ning proportsionaalsuse ja lojaalsuse põhimõtteid, mis tulenevad otseselt aluslepingutest; mõistab hukka Euroopa Liidu Kohtu otsuste langetamise *ultra vires*;
5. märgib murega, et aruanne sisaldab lisaks (objektiivsetele) faktidele ka hinnangulisi (subjektiivseid) väiteid, ilma neid selgelt piiritlemata; väljendab teravat rahulolematust selle üle, et eri liikmesriikides kehtivate sarnaste õigusnormide hindamisel hindab komisjon sageli mõnes liikmesriigis väljatöötatud lahendusi teistes liikmesriikides juba kasutusel olevatest samasugustest lahendustest erinevalt; mõistab hukka asjaolu, et komisjon on oma aruannetes kohelnud liikmesriike ebavõrdsetl;
6. nõuab aruande koostamist õigusriigi põhimõtete olukorra kohta liidu institutsioonides, sealhulgas ELi pädevuse kuritarvitamise, lobitöö, teatavate riikide või ettevõtjate eelistamise ja lubamatu ideoloogilise kallutatuse kohta; mõistab hukka asjaolu, et Euroopa Liidu Kohus on aina enam ületanud oma aluslepingust tulenevat pädevust ja teinud *ultra vires* otsuseid; toetab asjaolu, et teatavates liikmesriikides suureneb vastuseis Euroopa Liidu Kohtu otsuste täitmisele ja seda põhjendatakse suveräänsusega või väidetakse, et see on vastuolus nende põhiseadusega; on veendunud, et selline areng Euroopa Liidu Kohtus kujutab endast liidu olemasolu jaoks süsteemset ohtu; on seetõttu seisukohal, et järgmistes aastaaruannetes tuleks Euroopa Liidu Kohtu rünnakuid liidu õigusraamistiku ja -põhimõtete vastu käsitleda nende hindamise koostamisel tõsiste rikkumistena;
7. rõhutab, et liikmesriikide osalemine komisjoni iga-aastases õigusriigidialoogis ei ole kohustuslik; mõistab neid liikmesriike, kes on otsustanud peatada koostöö komisjoniga, eelkõige komisjoni meetodiliste vigade tõttu aruannete koostamisel ja eri liikmesriikide ebavõrdse kohtlemise tõttu;
8. kutsub komisjoni üles lõpetama õigusriigi põhimõtte ja põhiõiguste kaitse ettekäändel tegutsemise, mille eesmärk on avaldada teatavatele liikmesriikidele poliitilist survet, nii et nad muudaksid demokraatlikult heakskiidetud meetmeid, mis kuuluvad otse liikmesriikide pädevusse;
9. rõhutab, et ainuvõimalik viis, kuidas liit saaks sekkuda küsimustesse, mis on seotud liidu väärtuste austamisega liikmesriikide poolt, tuleneb ELi lepingu artiklist 7; rõhutab, et ELi lepingu artikkel 7 on täielik ja ammendav; tunnustab nõukogu juhtrolli käimasolevate ELi lepingu artikli 7 kohaste menetluste puhul;
10. rõhutab, et seni ei ole järeldatud, et ükski liikmesriik oleks rikkunud ELi lepingu

artiklis 2 loetletud väärtusi, samuti ei ole järeldatud isegi tõsist ohtu, et ükski liikmesriik neid väärtusi rikkuda võiks; peab kahetsusväärseks, et nõukogu hoidub ELi lepingu artikli 7 lõikes 1 sätestatud menetluse kohasest hääletamisest; rõhutab, et seda menetlust ei tohiks tarbetult pikendada; nõuab tungivaltp, et nõukogu kavandaks hääletuse ja viiks seega menetluse lõpule;

11. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Nõukogule ja Euroopa Liidu Põhiõiguste Ametile.